

gorieën (deskundigen, persoonlijkheid van de dader, straf, feiten en getuigenissen) is de verslaggeving quasi volledig, terwijl ook de andere categorieën meer aan bod komen dan bij de verslaggeving van de gebeurtenissen zelf. Hier moet echter rekening gehouden worden met de grotere mogelijkheden van informatiewinning waarover de verslaggever beschikt: de informatie wordt hem gedurende het proces «klaar aangeboden», terwijl uitwisseling en hulp door collega's steeds mogelijk blijft. Dit verklaart wellicht de hoge frekwenties van de verschillende nieuwsitems bij de verschillende kranten, hoewel aan een aantal categorieën (vb. ontdekking, motivering van de moord enz...) toch frekwent voorbijgegaan wordt.

Ook de verschillen tussen de kranten onderling zijn minder groot dan bij de weergave der gebeurtenissen zelf. DE STANDAARD en HET BELANG VAN LIMBURG bieden het minst (76 en 75), HET VOLK en VOORUIT het meest (94 en 90) informatie-items. Deze kleinere verschillen hangen wellicht samen met de grotere toegangsmogelijkheden tot het materiaal. Sexuele moorden krijgen de meeste nieuwsitems (153), roofmoorden de minste (134). Ook deze verschillen zijn eerder gering.

2.3. Inhoudsanalyse van de titels

De meeste titels hebben betrekking op het politieonderzoek: 29% verwijzen naar de opsporing, de activiteiten van politie- en opsporingsinstanties, en de resultaten ervan. In tweede orde hebben de titels betrekking op de aard (41) en de ernst (40) van het gepleegde feit, op de uitgesproken straf (35) en de slechtheid van de dader (35). Andere categorieën komen beduidend minder aan bod en twee thema's, «morele uitspraken van de rechter» en «de status en beroep van de verdachte» komen nauwelijks voor. Uit deze cijfers (tabel 4) blijkt dat de verslaggevers zich meestal houden aan «objectieve» gebeurtenissen of elementen van het misdadagebeuren (opsporing, de straf, ...) en zich niet laten verleiden tot «morele» uitspraken (slechtheid van de dader, het omschrijven van een straf als verdiend enz...)

De kranten verschillen vrij grondig in hun keuze van titels. Waar de meeste dagbladen titels publiceren die betrekking hebben op het onderzoek benadrukt DE STANDAARD toch eerder de

slechtheid van de dader en HET BELANG VAN LIMBURG de straf. Ook VOORUIT omschrijft frekwent de slechtheid van de dader, Plaatsen wij «moraliserende» titels tegenover «objectieve» (resp. 2, 6 en 11 versus 1, 4, 7, 9, 10, 12, 13, 14) dan blijkt VOLKSGAZET het meeste en het BELANG VAN LIMBURG het minste moraliserende titels te publiceren. De andere kranten verschillen niet sterk wat deze verhouding betreft.

Verslaggevers gebruiken eveneens verschillende titels naargelang het soort delikten dat zij beschrijven. Waar de meerderheid der titels bij roof-, kinderen en sexuele moorden betrekking heeft op het onderzoek, blijken de titels bij oudermoorden frekwenter te verwijzen naar het feit zelf en naar de straf (resp. 9 en 8). Deze verschillen kunnen echter veroorzaakt worden door de «eigenaardigheid» van dit type delikt, gezien de dader vlug gekend, en wellicht ook vlug opgespoord kan worden, terwijl het onderzoek naar verdachten in roof- en sexuele delikten langer kan duren, wat dan het aantal artikels en titels uiteraard beïnvloedt. Verder blijkt de ernst van de feiten blikvanger te zijn bij kindermoord, hoewel daar ook frekwent de slechtheid van de dader wordt onderlijnd. Opvallend is verder de afwezigheid van titels die betrekking hebben op de wederamenstelling bij roofmoorden, en het ontbreken van enige referentie naar de 'oorzaak' bij sexuele delikten.

3. De analyse van de objectiviteit in de berichtgeving.

De onderzochte kranten publiceren weinig flagrante onjuistheden in hun verslagen over moorden en moordprocessen. Op een totaal aantal artikels van 345, en een geschat aantal informatie-items van 1200/1300 (sommige items worden twee- tot driemaal toe vermeld) blijken amper 22 fouten voor te komen. De verschillen tussen de kranten en types delikten zijn, gezien de kleine totalen, te klein om er zinvolle conclusies uit te trekken. Vermelden wij enkel dat de meeste fouten betrekking hebben op verslagen over kindermoorden (10), terwijl in de verslagen m.b.t. roofmoorden 6, en ouder- en sexuele moorden 3 fouten gevonden worden. De stereotiepe uitspraak dat kranten bij dit soort berichtgeving een loopje nemen met hun lezers moet dus duidelijk verwerpen worden.

Een blik op de aard der fouten versterkt deze indruk nog. De meeste fouten zijn detailfouten, en hebben betrekking op een onjuiste geboortedatum, een verkeerde weergave van de aard van de straf, en de onjuiste weergave van de wijze waarop een slachtoffer is omgekomen. Slechts in twee gevallen werden onjuistheden gevonden m.b.t. de persoonlijkheid van de dader.

Objectiviteit steunt echter niet alleen op het (opzettelijk) anders weergeven van informatie, doch ook, en misschien vooral, op het weglaten en/of toevoegen, alsook het onderlijnen van bepaalde items.

«Das Problem Objektivität der Berichterstattung liegt nicht in der getreuen Reproduktion oder in der Fälschung einzelner Tatsachen, sondern im Zwang für die Berichterstattung, aus einem Universum von Informationen doppelt auszuwählen was gemeldet wird und was unter den Tisch fällt, was der Medienkonsument erfährt und was ihm verschwiegen wird. Das Problem der Objektivität besteht in der Selektivität der Informationswiedergabe» (L.B.-Institut für Kriminalsoziologie 1976).

Deze selectiviteit bleek reeds zeer duidelijk uit tabel 3. We concludeerden uit deze tabel dat de meeste kranten een aantal standaarditems in hun verslaggeving aan bod lieten komen terwijl de achtergrondinformatie, die bijzonder belangrijk is om het gebeurde te begrijpen, veel minder aangeboden wordt en soms volledig ontbreekt. Zo wordt weinig informatie gegeven over de relatie dader-slachtoffer, de relaties tussen dader en leefgenoten, de psychologische toestand en het verleden van de dader en de eigenheid en het verleden van het slachtoffer. Door het achterhouden van deze «sterk nuanceerende» informatie wordt de mogelijkheid dat het publiek een adequate beeldvorming ontwikkelt sterk gereduceerd.

Vergelijkt men de kranten op deze selectiviteitsaspecten dan blijkt HET VOLK het meest genuanceerd de moordgevallen te beschrijven, d.w.z. over de meeste categorieën informatie te bieden. Toch blijkt HET VOLK ook de fysische eigenschappen van de dader, diens gerechtelijk verleden, de fysische en psychologische eigenschappen van het slachtoffer, alsook de aanhouding frekwent te negeren. De andere kranten